

СТАНОВИЩЕ

ОТ ПРОФ. Д-Р ЕЛЕНА МЛАДЕНОВА ШИПКОВЕНСКА, ДМ

ВЪРХУ ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА “ ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА БАКАЛАВРИ ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ ” ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНАТА И ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН "ДОКТОР"

**АВТОР: ВАЛЕНТИНА МАТЕЕВА АЛЕКСАНДРОВА
РЪКОВОДИТЕЛ: ДОЦ. Д-Р КЛАРА ДОКОВА, ДМ**

На основание Заповед № Р-109-108/ 26.03.2021г. на Ректора на МУ-Варна, съм определена за член на Научно жури по процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 7 ”Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.4. ”Обществено здраве” и научна специалност „Управление на общественото здраве”, с кандидат ас. Валентина Матеева Александрова, докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Икономика и управление на здравеопазването”, Факултет „Обществено здравеопазване“, МУ – Варна.

Данни за дисертационния труд

Представеният труд е разработен на 165 стандартни машинописни страници, включващи текст, 20 таблици, 8 фигури и 4 приложения. Съдържанието е разпределено в 3 глави и заключителна част с изводи и препоръки. В основните глави е представен проблема по литературни данни, цел, задачи и методични подходи, резултати, анализ и обсъждане на резултатите от собствените проучвания. Библиографията съдържа 262 литературни източника, от които 119 на кирилица и 143 на латиница.

Оценка на дисертационния труд

Литературният обзор е изготвен задълбочено, като данните от литературата са разгледани критично през призмата на личния опит на дисертанта. Обзорът има стойност

на самостоятелен труд, в който акцентът е поставен върху възлови проблеми, като:

- Историческо развитие на идеята за реализиране на дейности, свързани с контрола и опазването на общественото здраве в България, Европа и света;
- Институции свързани с опазване на общественото здраве и професионалната реализация на бакалаврите по ОЗ в България и Европейския регион;
- Принципи и подходи на европейската мрежа от институции по опазване и контрол на ОЗ в страните от Европейския регион;
- Тенденции в обучението по обществено здраве. Критерии и препоръки на ASPHER относно професионалните компетенции на бакалаврите по ОЗ.

Дисертантката точно е отразила и съществуващите трудности, свързани с неяснота, дали обучението на бакалаври по ОЗ съответства на предизвикателства, пред които е изправено общественото здравеопазване днес и в бъдеще и до каква степен критериите на ASPHER и EUPHA са приложени в обучението на бакалаври по ОЗ в България. Очертава се разминаване между възможните и действителните сфери на реализация на бакалаврите по ОЗ на пазара на труда в България.

Логичен преход към формулирането на целта и задачите на работата представлява заключението към обзора, където се набелязват основните тенденции и главните нерешени въпроси у нас.

Целта и задачите на проучването са правилно поставени. Целта е: „Да се проучи и анализира обучението на специалистите по Обществено здраве в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ в България и Европа и възможностите / бариерите за тяхната професионална реализация“.

Достойнство на труда е методологията на проучването с подчертана комплексност на използваните методи: исторически, документален, социологични методи – дълбочинно полу - структурирано интервю проведено лице в лице, фокус метод и статистически методи.

Оценка на резултатите

Анализът на събрания материал е извършен в няколко направления :

- организация на обучението по обществено здраве в ОКС „Бакалавър“ в България и Европа;
- съответствие между областите на професионални компетенции разработени от ASPHER и ЕДИ в България;
- оценка на факторите, благоприятстващи или възпрепятстващи реализацията на специалисти по ОЗ у нас;

- възможности за професионална реализация, пречупено през нормативната рамка.

Проучването обхваща обучението по Обществено здраве във Висшите училища и институции в Европа, предлагащи бакалавърски програми. В анализа, докторантката доказва, че по-голям брой бакалавърски програми по ОЗ има в Западна Европа, където е по-висок и средногодишният прием на студентите. Преобладават програмите с 3 годишен курс, в редовна форма на обучение на национален език, с осигурени 180 кредита. Положителна тенденция в източноевропейските ВУЗ, в т.ч. и в България е по-високият дял на часовете за практическо обучение и поголяма учебна натовареност на студентите. Водещи фактори възпрепятстващи професионалната реализация на бакалаврите по ОЗ у нас са: недостатъчно разбиране за потребността от специалисти по ОЗ и ограничения избор от институции, в които реално има установени традиции за професионална реализация на ИОЗ, съчетан с недостатъчна информираност на дипломантите по ОЗ за възможности за професионална реализация и т.н.

Положително оценявам разработените от авторката насоки за изграждане и развитие на кадри в областта на ОЗ, чрез разработване и институционализиране на Национална стратегия/политика насочена към стимулиране на образованието и създаване на програми за привличане, подбор, развитие и задържане на специалисти в системата на ОЗ, изготвяне на регистър на дейностите, които ИОЗ могат да осъществяват, предлагане на широк спектър от курсове за повишаване на квалификацията (или СДО) на работещите ИОЗ в различните професионални направления на тяхната реализация и др.

Съгласна съм с посочените приноси от докторантката.

Дисертацията е написана на стилистично добър език. Във връзка с нея са направени 3 публикации и 3 участия в научни форуми.

Авторефератът към дисертационния труд отразява правилно структурата на дисертационния труд и съдържа в себе си най-съществените резултати и изводи от проучването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд е в слабо проучена област. Недостигът на здравна информация за бакалаври по обществено здраве, правят труда на ас. Александрова актуален и навременен и то в момент на пандемия, когато целият свят отчита значението на добре подготвени кадри по ОЗ и тяхната липса в много райони.

Приложението на адекватни методи в дисертационния труд, доброто изпълнение на проучването, получената нова информация и извеждането на важни за практиката изводи и препоръки по отношение статута и подготовката на бакалаври по ОЗ, ми дават основание да предложа на членовете на Научното жури да гласуват с положителен вот за получаване на образователна и научна степен „доктор” в професионално направление 7.4. ”Обществено здраве” и научна специалност „Управление на общественото здраве“ на ас. Валентина Матеева Александрова.

София, 5.05.2021 г.

Подпис:

/Проф. д-р Е. Шипковенска, дм/